

RAALTE IN TRANSITIE

Een nieuwe politiek

Het roer moet om. Grote opgaven krijgen lokaal in onze gemeente hun beslag. Raalte moet in actie komen op gebied van klimaat, biodiversiteit, stikstof, ruimtelijke ontwikkeling (woningbouw) in de omgeving, mobiliteit en op gebied van een sociale samenleving. Crises in al die domeinen vragen om maatregelen om:

- de klimaatcrisis te bezweren,
- ter bescherming van de biodiversiteit,
- voor het tackelen van de woningcrisis,
- voor het terugbrengen van sociaal evenwicht en gelijke kansen.

We worden geconfronteerd met transities omdat we in Raalte (te) laat begonnen zijn: een energietransitie, landbouwtransitie en een transitie van het bebouwd gebied, nieuwe vormen van wonen, consumeren en werken om er maar een paar te noemen. Kortom ook de politiek in Raalte moet om.

Veel vragen op gemeentelijk beleidsterreinen als economie, bouw, verkeer en onderwijs een antwoord krijgen. Antwoorden die GroenLinks Raalte wil geven door niet traditioneel maar vernieuwend naar oplossingen te kijken. GroenLinks wil verder kijken dan financieel economische groeipotentie en consumptie. Want wat heb je aan geld als er geen leefbare omgeving is om het in te spenderen, als de mensen die in Raalte wonen moeten knokken om hun hoofd boven water te houden met veel te hoge lasten. Dan lopen inwoners vast en kost het de gemeenschap veel geld om hen te ondersteunen. Voorkomen is beter dan genezen.

GroenLinks wil een gemeente die werkt voor het welzijn van inwoners in een gezonde omgeving. Wij leven van bodem, lucht en water, ons welzijn is daar afhankelijk van.

Plannen voor het buitengebied: Meer Boeren meer leven.

Raalte heeft van oudsher een groen en agrarisch karakter. GroenLinks Raalte wil dat versterken door enerzijds het agrarisch karakter te combineren met natuur door in te zetten op natuurinclusief boeren en anderzijds door het beschermen van de bestaande natuur.

GroenLinks Raalte staat voor een boerenrijk, klimaatbestendig en -adaptief, biodivers, donker en toekomstbestendig buitengebied. We willen meer ruimte voor nieuwe initiatieven in het agrarisch gebied, zoals voedselbossen, agroforestry en andere vormen van natuurinclusieve landbouw. GroenLinks wil een bufferzone van natuurinclusieve boerderijen rondom natuurgebieden, zoals het Boetelerveld en landgoederen.

GroenLinks Raalte wil meer boeren, boeren die een eerlijke boterham kunnen verdienen door lokale productie voor lokale afnemers. Kleinschalig, divers en intensief, waardoor er meer boeren nodig

zijn. In plaats van schaalvergroting wil GroenLinks inzetten op verbetering door diversifiëring te stimuleren, waarbij niet langer één gewas of dier centraal staat voor de exportmarkt, maar gewerkt wordt met nieuwe concepten als strokenteelt, extensieve veehouderij, gericht op de lokale afzetmarkt. Een gezonde, draagkrachtige bodem en diversiteit in zowel dier, gewas als natuur staan centraal. De burger en de boer verdelen de prijs, korte lijntjes bijna zonder tussenhandel, waardoor de boer aan de burger kan uitleggen waar zijn kwaliteitsproduct vandaan komt en dat het op een eerlijke manier geproduceerd is. Dat levert veel op voor boer, kwaliteit voor de burger en natuur. In plaats van uitkopen van de (jonge) helpen om te vormen tot bio-boer.

In het buitengebied wordt het terugbrengen van landschapselementen gestimuleerd. Het gaat dan om heggen/hagen als erf- en weidebegrenzing, het planten van bomen (al dan niet voor agrarische doeleinden) en waterberging om voorbereid te zijn op zowel tijden van droogte als op extreme regenval.

GroenLinks vindt dat bedrijfsmatige activiteiten moeten plaatsvinden op het industrieterreinen. Het buitengebied is voor grondgebonden bedrijven en recreatie en toerisme. Hiermee beschermen we het karakter van het Sallands landschap.

Energietransitie

Er moet meer ruimte komen voor de energietransitie, allereerst moet dit worden geoptimaliseerd in de wijken en kernen. Denk hierbij aan zon-op-dak, eigen energie coöperaties, bijbehorende infrastructuur, isoleren van woningen en het besparen van energie en een mix van zonne-energie en windmolens waar nodig. Voor de energie transitie is het essentieel dat samengewerkt en gebruik gemaakt wordt van de denkkraft van de inwoners, de gemeente moet dat maximaal stimuleren en faciliteren.

Het toekomstbestendig maken van het buitengebied van Raalte vraagt om een daadkrachtige gemeentebestuur dat de regie in handen neemt, verbindingen maakt en de samenwerking zoekt. Die kritisch nadenkt bij het verstrekken van vergunningen en eventueel subsidies en die handelt naar haar eigen visie bij haar eigen groenbeheer (zoals bijvoorbeeld de manier van bestrijding van de eikenprocessierups, het maaibeleid, gebruik van gifstoffen op gemeentegrounden, etc.). Een gemeentebestuur dat het voortouw neemt in alle transitieopgaven die Raalte te wachten staat vraagt niet alleen een goede omgevingsvisie, maar bovenal daadkracht en inspiratie om inwoners mee te nemen naar het doel van een klimaatvriendelijke, natuur-inclusief, diervriendelijk, circulair, divers en sociale leefomgeving.

Wijken en kernen: samen, divers, gezond, veilig en minimaal energieneutraal

GroenLinks Raalte staat voor toekomstbestendige woonkernen en wijken waar plek is voor iedere leeftijd en ieder inkomen. Minimaal energieneutraal, klimaat adaptief, gezond, veilig en levensloopbestendig, dus met goede openbare voorzieningen, voldoende en duurzame woonruimte van sociale huur tot landhuis, scholen voor de jongsten in alle woonkernen, fatsoenlijke verbindingen met het openbaar vervoer en een (verkeers)veilige plek om te wonen. GroenLinks wil dat cultuuronderwijs nog meer gestimuleerd wordt. Dat leidt nu al tot prachtige musicals en

theatervoorstellingen, bandjes, orkesten en koren, festivals en evenementen. Door als gemeente te investeren in cultuur mag je een rijker en bloeiend verenigingsleven verwachten. En dan krijg je een gemeente, waar altijd iets te doen is en waar het goed toeven is.

GroenLinks vindt dat de leefbaarheid van de kleinere kernen alleen in stand blijft door een gemêleerde samenstelling van de bevolking. Daarom is het belangrijk dat er in de kernen ook betaalbare woonruimte is voor ouderen, starters en jonge gezinnen. Dat geldt ook voor het buitengebied, waar met alternatieve woonvormen zoals familie-erven, erfdelen en tiny housing, een levendige vorm van samenleving kan ontstaan. Jongeren met een sociale binding krijgen voorrang.

Kernen en wijken.

Plaatselijk belang vormt in elke kern een verbindende schakel. In de kernen regelt men het samen wel. GroenLinks vindt dat de gemeente dit moet omarmen, stimuleren en versterken, dat kan door ruimte te maken voor nieuwe initiatieven als energie- en voedselcoöperaties, maar ook op gebied van zorg, werk, wonen en het moderniseren van bestaande bouw. GroenLinks pleit voor een kernen-coach die de kern goed kent, er woont, problemen en kansen signaleert en benaderbaar is.

Dorpen en wijken voorzien zoveel mogelijk zelf in hun energie door samen te werken in energie coöperaties. GroenLinks Raalte is voor energie coöperaties waarbij de Raaltenaren de energietransitie zelf in de hand nemen. Zonnepanelen, windmolens, andere oplossingen, in de coöperaties bepalen de inwoners zelf waar en hoe deze geplaatst kunnen worden. Het eigendom, de energie-opbrengst is vanzelfsprekend ook voor de coöperatie.

Boeren en burgers verenigen zich in voedsel coöperaties die gezamenlijk de productie en distributie van voedsel voor hun rekening nemen. GroenLinks Raalte wil gemeentelijke steun voor initiatieven, zoals Heerenboeren en voedselcoöperaties, door het bieden van ruimte, expertise, etc. Wat lokaal wordt gemaakt, verkocht en gekocht zorgt ervoor dat het geld in de eigen omgeving blijft circuleren en zorgt voor levendige kernen en dorpen met minder leegstand van winkelpanden. Bovendien is er minder transport nodig, wat dus weer beter is voor het klimaat. GroenLinks wil dat de gemeente inzet op bedrijvigheid die duurzaam is en goede economische kansen heeft, zoals voedselproductie- en verkoop, energieproductie, reparatiebedrijven, diensten en toerisme. De gemeente en haar ondernemers moeten streven naar een winkel met lokale producten in elke (grote) kern.

Diversiteit

Diversiteit in de samenleving is een groot goed. Vanzelfsprekend is iedereen welkom voelt zich thuis in de wijken en kernen van Raalte. Als symbool hiervoor hecht GroenLinks waarde aan het jaarlijks hijsen van de regenboogvlag bij het gemeentehuis op Nationale Coming-Out dag of Oranje verlichting tijdens Orange the World (wereldwijde aandacht voor de strijd tegen geweld tegen vrouwen) een goede zaak. Vluchtelingen zijn niet zomaar gevluht, ze hebben een status gekregen om te blijven en verdienen ruimte voor een nieuw bestaan en om bij te kunnen dragen aan de Raalter samenleving. De economische capaciteiten van nieuwkomers voor Raalte kunnen nog beter worden benut (“als je het beter hebt dan een ander, bouw je een lange tafel, geen hoger hek”).

Bouwen en renovatie

Bouwen is nodig om het woningtekort op te lossen en voor het wonen in een energiezuinige en milieuvriendelijke toekomst. Neem bijvoorbeeld de nieuw te bouwen Molenwijk in Heino. GroenLinks vindt dat bij dat bouwen vanaf het bepalen van de locatie van de wijk tot het ontwerp en bouwen van de individuele woningen moet worden nagedacht over diversiteit en inclusiviteit van natuur én mensen. Dat betekent dat gekozen wordt voor diversiteit aan soorten woningen voor starters, sociale huur, gezinnen en ouderen. Wijken worden ontworpen met oog voor bestaande én plaatselijk mogelijke ecosystemen, daarmee sla je meerdere vliegen in één klap: het zorgt meteen voor een gezonde en klimaatvriendelijke wijk waarin ruimte is voor mens en natuur om prettig, gezond en veilig naast elkaar te leven. Er is meer mogelijk dan rijtjeswoning, twee-onder-één-kap en vrijstaande woningen. Er moet ruimte zijn voor ecowijken met nieuwe concepten, zoals de aardhuizen in Olst-Wijhe, tiny-houses, knarren-hof-initiatieven en andere voorbeelden. De gemeente moet de mogelijkheden en initiatieven hiervoor onderzoeken, regie voeren en samenwerking op wijkniveau actief stimuleren. Uiteraard wordt vanaf het ontwerp tot en met bouw nauwe samenwerking gezocht met omwoners en aanstaande bewoners en stimuleert de gemeente samenwerking en overleggen en lokale initiatieven.

In bestaande wijken en infrastructuur verandert ook veel om deze klimaatneutraal en -adaptief en waar mogelijk klimaatvriendelijker te maken. Veel van de bestaande dorpen en wijken zijn ontworpen en gebouwd in de groeiperiode tussen de jaren '60 en '80 van de vorige eeuw. Ze zijn aan vernieuwing toe om ze in de toekomst vitaal en leefbaar te kunnen houden. Dit vraagt om sturing en regie van de gemeente, zodanig dat bewoners ook zelf gestimuleerd worden om met oplossingen te komen voor hun wijk en situatie. De situatie is urgent en snelheid wordt gevraagd. GroenLinks is voor een gemeentelijke strategie om in 2035 alle wijken energieneutraal te krijgen door in samenhang de opgave aan te pakken zodat efficiënt gewerkt kan worden. Nog voor 2030 begint de gemeente met de inwoners aan het vergroenen van de wijken om de biodiversiteit te herstellen.

Mobiliteit

GroenLinks wil dat autobezit- en gebruik voor de korte afstand wordt ontmoedigd en (e-)fietsen wordt gestimuleerd. Dit heeft een positief effect op de CO₂-uitstoot, fijnstof, de ruimte die wegen en parkeerplaatsen innemen en op veiligheidsrisico's. Het delen van auto's moet vanzelfsprekend zijn. De auto krijgt in de bebouwde kom minder ruimte. De straat en het groen behoren aan bewoners en zijn voor spelende kinderen. Bij nieuwbouw wil GroenLinks dat de parkeernorm die ligt tussen 1 à 2 auto's per woning naar beneden wordt gebracht en dat straten/wijkjes autoloos worden ontworpen. Eventueel een auto voor de deur op eigen terrein en centrale parkeerplaatsen met laadstations voor (elektrische) deelauto's aan het begin van de wijk. Daarnaast zorgen we voor aantrekkelijke, veilige fietsroutes met voorrang en voldoende fietsparkeergelegenheid met laadpunten in het (winkel-) centrum.

Naast het stimuleren van fietsen, elektrisch rijden en het gebruik van deelauto's is GroenLinks voor een gemeente die blijft lobbyen voor volwaardige alternatieven binnen het openbaar vervoer. Dit betekent fietssnelwegen en goede bus- en treinverbindingen. GroenLinks is een voorstander van spoorverdubbeling van het spoor tussen Enschede en Zwolle en P+R terreinen met goede

bereikbaarheid bij de stations waar je ook kunt laden. Hoe bereikbaarder het openbaar vervoer ook in de woonkernen is, des te minder auto's nodig zijn. En als je dan met 100km/u naar Zwolle wilt, dan ga je met de trein.

GroenLinks Raalte strijdt voor de versnelde aanleg van een rondweg om Mariënheem. De opwaardering van de N35 mag geen onveilige obstakel zijn midden in je dorp. We pleiten voor het omkeren van prioriteiten. Eerst de N35 bij Mariënheem volgens de marsroute oplossen, daarna kruispunt Raalte realiseren en dan pas verder opwaarderen. Niet alleen de N35 maar ook de F35 (snelfietsweg F35 Nijverdal-Zwolle) moet worden aangelegd. Om de gemeente Raalte in het woon-werkverkeer bereikbaar te houden ligt de toekomst in een netwerk van goede snelle fietsverbindingen.

Sociaal vangnet

GroenLinks staat voor een samenleving waarin iedereen de kans krijgt om mee te doen. Waar ruimte is om je te ontwikkelen, successen te vieren en er oog is voor kwetsbare mensen. Waar mensen die de gemeente nodig hebben niet gevangen raken in regels.

Een gezonde samenleving heeft ontmoetingsplekken, begrijpelijke communicatie voor iedereen, inkomensrechtvaardigheid en laagdrempelige zorg nodig. GroenLinks vindt dat de beleidsgebieden van de gemeente binnen het sociaal domein, inkomen, zorg en leefbaarheid, niet los van elkaar te zien zijn. Als iemand vastloopt, moet je naar de hele mens kijken; werk, inkomen, gezin, gezondheid, vrije tijd, alles heeft invloed op elkaar. Positieve gezondheid is kijken naar wat er goed gaat en wat beter zou kunnen. De goede dingen versterken en samen kijken wat er nodig is om (weer) plezier te krijgen in het leven. GroenLinks wil dat positieve gezondheid het uitgangspunt is voor alle hulpvragen. Raalte heeft hier goede stappen in gezet, dit beleid verdient voortgezet te worden.

Zorg in de gemeente

Gezondheid is meer dan de afwezigheid van ziekte. Positieve gezondheid gaat over het gevoel dat je zelf invloed hebt op je welzijn en geluk. De gemeente heeft hier een belangrijke rol in door te zorgen dat Raalte een fijne en gezonde plek is om te wonen voor iedereen. Dit kan ze onder andere doen door:

- inwoners die vastlopen het zo makkelijk mogelijk te maken om hulp te vragen zodat dit geen extra stress oplevert;
- persoonlijk in contact te komen met mensen die hulp vragen en samen naar alle leefgebieden kijken;
- zorgen dat verschillende afdelingen bij de gemeente goed samenwerken en geldpotjes gedeeld kunnen worden; initiatieven voor- en door inwoners ondersteunen die mensen samenbrengen; begrijpelijke communicatie; het stimuleren van sport en cultuur; zorgen voor een goede samenwerking met sociale partners; blijven investeren in leerwerktrajecten voor mensen voor wie het lastig is om werk te vinden dat bij hen past.

Ouderen/vergrijzing

Er zijn verschillende type ouderen; sommigen redden zich prima en sommigen redden het zelfstandig niet meer en komen in een verzorgings/verpleeghuis terecht. Met name voor de groep daartussen moeten we oog houden. Mensen die vereenzamen, zware mantelzorgtaken hebben of in armoede leven.

Omgaan met vergrijzing vraagt creativiteit. We hebben niet eerder zo'n bijzondere mix gehad van gezonde en actieve ouderen, alleenstaande ouderen en kwetsbare ouderen. De creativiteit die we zoeken zal minder op het gemeentehuis te vinden zijn als wel op de plekken waar dag in, dag uit oplossingen gevonden worden voor kleine en grote obstakels. Luisteren, vertrouwen hebben en laagdrempelig ondersteunen is nodig om ruimte te bieden aan de oplossingen die van onderaf gevonden worden. Dus niet te veel regels en ingewikkelde verantwoordingen maar snel kunnen schakelen. Hiervoor is budget nodig dat ingezet kan worden voor nieuwe ideeën en experimenten.

Jeugd

Ook als het gaat om kinderen, jongeren en gezinnen moet de gemeente zich richten op positieve gezondheid; voor- en achterliggend veld moeten samen optrekken. De grootste kosten voor de gemeente zitten in de instelling die zware zorg verleend aan een aantal kinderen en jongeren die deze zorg nodig heeft. Als we sterk inzetten op het voorkomen dat kinderen deze zware zorg nodig hebben, kost dit niet alleen minder geld maar zorgen we er vooral voor dat de kwaliteit van leven van onze kwetsbare jeugd groter wordt. We willen dat alle kinderen de kans krijgen om mee te doen.

GroenLinks wil daarom een lokaal 'preventieakkoord mentale gezondheid' met aandacht voor de verschillende onderdelen in het leven van kinderen, jongeren en jongvolwassenen. We willen dat:

- er laagdrempelige plekken zijn waar kinderen terecht kunnen voor hulp, advies of gezelligheid;
- er meer kennis en begrip komt in de klas en op de werkvloer over mentale gezondheid;
- werkgevers gestimuleerd worden om psychische klachten bespreekbaar te maken op de werkvloer;
- er een veilige plek is voor elk kind, jongere en jongvolwassene om te wonen.

Bij hulpvragen binnen gezinnen wordt er geprobeerd te werken vanuit de gedachte 'één gezin, één aanspreekpunt'.

Afval

Afval is grondstof. We moeten naar een circulair systeem waarbij elk stuk afval voor 100% wordt hergebruikt. GroenLinks wil dat we consequent de afvalladder volgen. Dat betekent dat bij het aanschaffen van producten wordt gelet op:

- refuse (weigeren / niet aanschaffen)
- reduce (minder producten)
- re-use (zoveel mogelijk hergebruiken) en
- recycle (van het ingezamelde restmateriaal nieuwe producten maken).

Handhaving en toezicht

Handhaving en toezicht vindt in Raalte hoofdzakelijk plaats door de Omgevingsdienst IJsselland. Hierbij zijn elf gemeenten aangesloten. Naast het handhaven van milieuregels, moeten zij er ook voor zorgen dat bij bedrijven energiebesparing plaatsvindt. Veel midden- en kleinbedrijven (MKB) zijn verplicht om een besparingsmaatregel toe te passen als deze zich binnen vijf jaar terug kan verdienen. Controle hierop vindt maar weinig plaats. Energiebesparing bij bedrijven is van groot belang in het beperken van de CO₂-uitstoot. En wat je niet gebruikt, hoef je ook niet op te wekken. Bovendien is dit ook in het belang van bedrijven zelf, doordat zij op hun bedrijfskosten kunnen besparen.

GroenLinks vindt dat de gemeente er meer aan moet doen om afval- en energiebesparing bij bedrijven te stimuleren. Dat kan door bedrijven erop te wijzen gebruik te maken van de bestaande (stimulerings)maatregelen. Bovendien kan de Omgevingsdienst vaker controles uitvoeren bij bedrijven en meer adviezen geven over hoe besparing kan worden gerealiseerd. Zo krijgt elk MKB-bedrijf een bedrijfsscan krijgen waarin duidelijk staat welke besparingsmogelijkheden er zijn, wat de terugverdientijd is en welke mogelijkheden er zijn om hiervoor geld te lenen.

Daarnaast vindt in de gemeente Raalte zelf het toezicht plaats op vergunningen voor (ver)bouwen. GroenLinks Raalte vindt dat hier meer aandacht voor moet zijn, zodanig dat de afspraken en visies die gelden voor de dorpen en kernen en het buitengebied ook nageleefd worden.